

*Наукова бібліотека імені М.Максимовича
КНУ імені Тараса Шевченка*

*З днем
вишиванки,
моя Україно!*

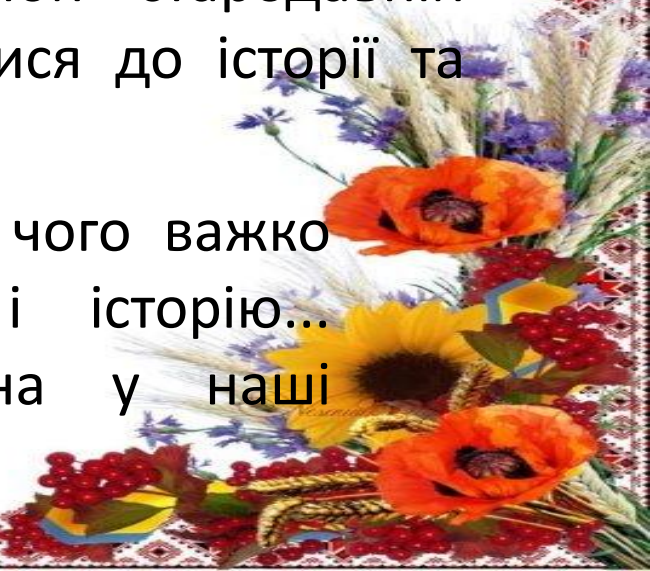
**Наша вишивка – то
пісня України,
Нашої священної
землі.
В ній співають ранки
солов'їні
Квітом розквітають са-
гаї.**

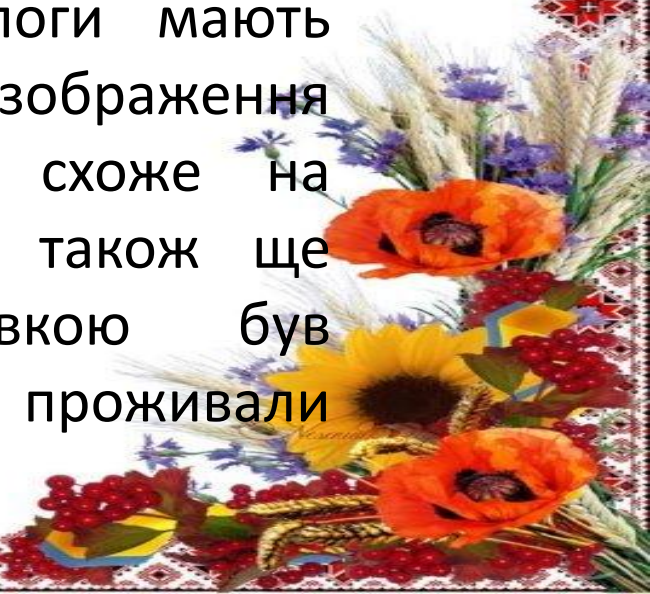
Із прадавніх часів вишиванка була для українців не просто одягом. У ній були зашифровані сакральні символи, які зберігають історію народу, його ідентичність. Сьогодні вишивка – ніби стародавній літопис, через який можна доторкнутися до історії та культури кожного куточка України.

Українська вишиванка – це те, без чого важко уявити українську культуру, побут і історію... Кольоровими нитками вона вплетена у наші традиції.

У третій четвер травня в Україні відзначають **День вишиванки**. Наші предки залишили нам у спадок величезний скарб. І ми зобов'язані не тільки не втратити цей скарб, а й примножити його та передати у спадок нашим нащадкам. Народна вишивка – це труд і талант багатьох поколінь. Цей вид мистецтва виник дуже давно – корені його сягають у глибину віків.

Українська вишивка бере свій початок у період трипільської культури, епохи пізнього неоліту. На території сучасної Черкащини, археологи мають знахідку, датовану VI ст. нашої ери: зображення чоловіків, одягнених у щось дуже схоже на український національний костюм. А також ще Геродот стверджував, що вишивкою був прикрашений одяг скіфів, які довгий час проживали на території України.

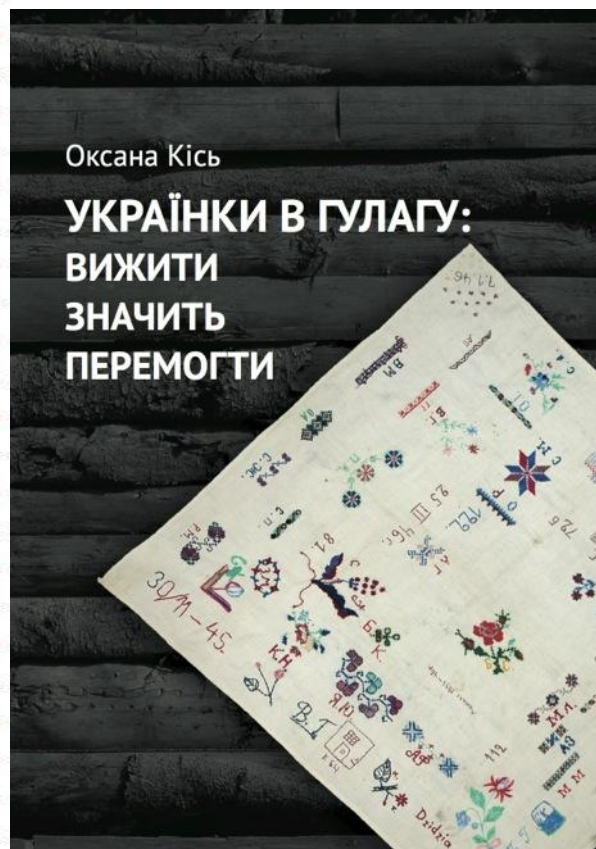
В час буремних подій і постійних випробувань на міцність ми черпаємо сили у святому, духовному, сокровенному. Українську вишивку називають «молитвою без слів», а сорочку-вишиванку, з зашифрованими символами та знаками – сімейним оберегом, який наділяє силою рідної землі, символом єдності, солідарності, підтримки.

До Дня Вишиванки згадуємо, що українки вишивали навіть в найстрашніших умовах – в радянських таборах.

Оксана Кісь, докторка історичних наук, старша наукова співробітниця Інституту народознавства НАН України, дослідила досвід українок-політв'язнів у сталінських таборах і у своїй книзі розповідає про те, як у нелюдських умовах невольниці вишивали.

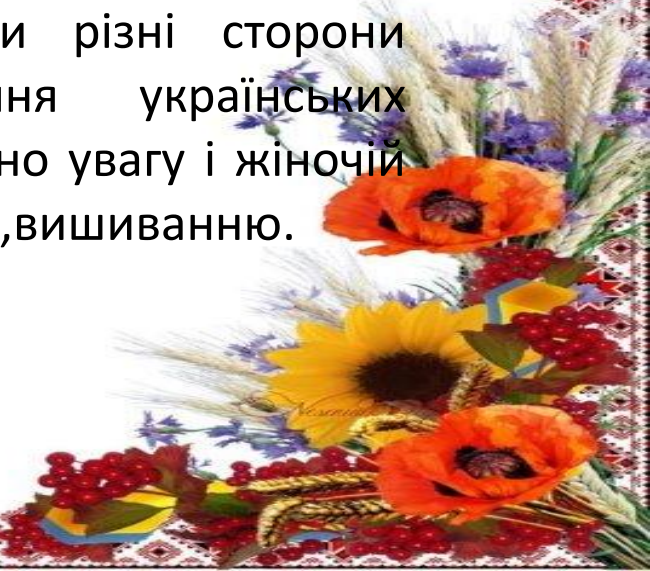

Про те, як українки вишивали в ГУТАБі розповідає дослідниця Оксана Кісь у своїй книзі “Українки в ГУЛАГу: вижити значить перемогти”.

Книга є першим історико-антропологічним дослідженням повсякденного життя українок-політв'язнів ГУЛАГу. Авторка застосовує феміністський підхід до вивчення жіночого минулого, аналізує півтори сотні особистих спогадів колишніх невілень та офіційні документи, докладно висвітлюючи різні сторони табірної повсякденності українських жінок. У книзі приділено увагу і жіночій творчості: поезії, співам, вишиванню.

Звісно, вишивка в місцях, де не можна було мати зовсім нічого, вимагала неабиякої винахідливості.

Вишивана ікона, Марія Воробій, колекція Музею політе'язніє м. Бучач

Фото 3. Тюрємна вишивка Марії Бездик-Полявещкої, 1948 р.

Зразки табірної вишивки в експозиції Теребовлянського історико-красназвочного музею

Вишивана ікона, колекція Львівського історичного музею

У давнину воїни УПА носили з собою чорну вишиванку, щоб побратими одягали її при смерті воїна. Це стосувалось лише воїнів УПА! А в буденності вишиті сорочки чорного кольору носили звичайні робочі. Такі сорочки не притягували смерть і взагалі чорний колір не притягує невдачі, та не є траурним. Він просто не так вимазується як білий і тим є дуже практичним.

В українських народних вишиванках є водночас і спільні ознаки, притаманні усім регіонам України, і локальні відмінності, що логічно обґрунтовані історичними, соціальними та географічними факторами. Життя народу в тому чи іншому середовищі, його звичаї, побут, навики праці, природа і розуміння краси виділилися в окремі осередки – села, міста, райони, області тощо.

Музей вишиванки, що розташований у с. Зелене Верховинського району, знайомить нас з локальними особливостями гуцульського вишивального мистецтва – збереженими до сих пір архаїчними рисами народного орнаменту.

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

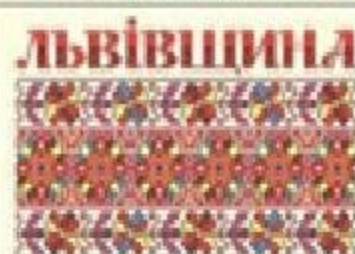
www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

www.Samko-Export.com.ua

Кольорова символіка на вишиванці

Чорний — символ землі, її родючості

Червоний — любов, вогонь та влада

Зелений — колір весни, воскресіння
природи та всього
живого, багатство
рослинного та
тваринного світів

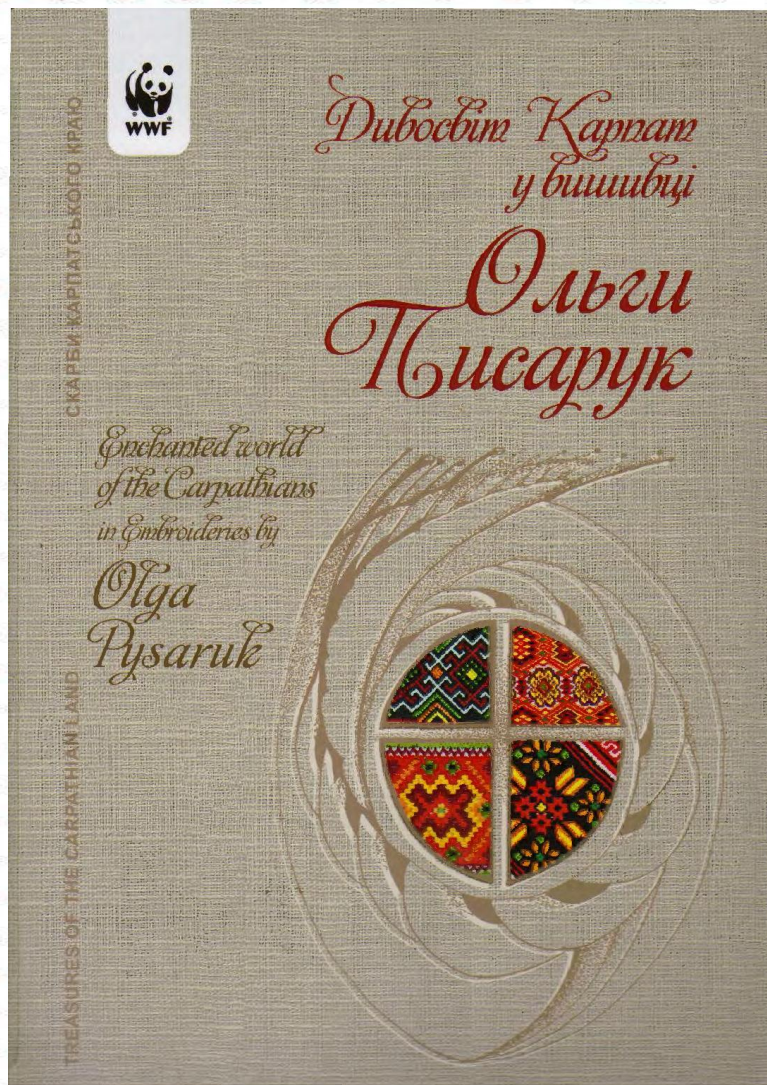
Коричневий — колір землі-матері

Жовтий — достаток, врожай

Блакитний — колір неба, повітря,
води та здоров'я

Білий — колір світла та чистоти

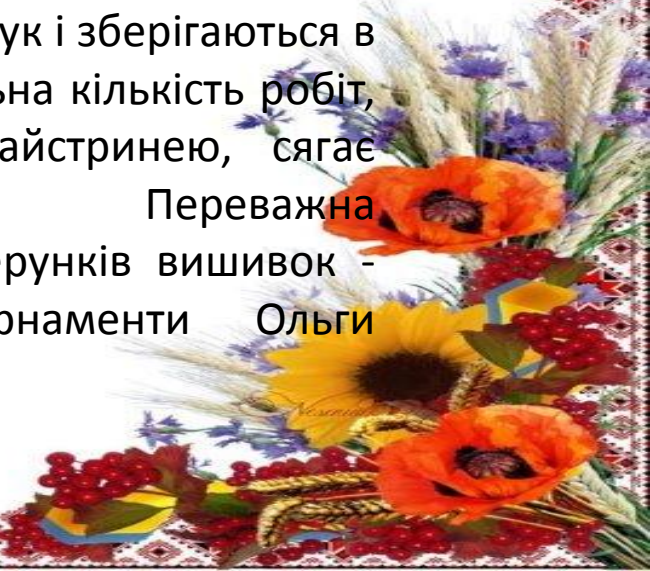

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Дивосвіт Карпат у вишивці Ольги Писарук = Enchanted world of the Carpathians in embroideries by Olga Pysaruk / [авт. тексту: Уляна Міскевич ; ред.: Наталія Михалків ; пер. Вікторія Губко]. - Львів : Гриф Фонд, 2010. - 96 с. - (Скарби Карпатського краю).

Всі вишивки подані в даному виданні, виконані Заслуженою майстринею України, членом Спілки художників України Ольгою Писарук і зберігаються в автора. Загальна кількість робіт, виконаних майстринею, сягає чотирьохсот. Переважна більшість візерунків вишивок - авторські орнаменти Ольги Писарук.

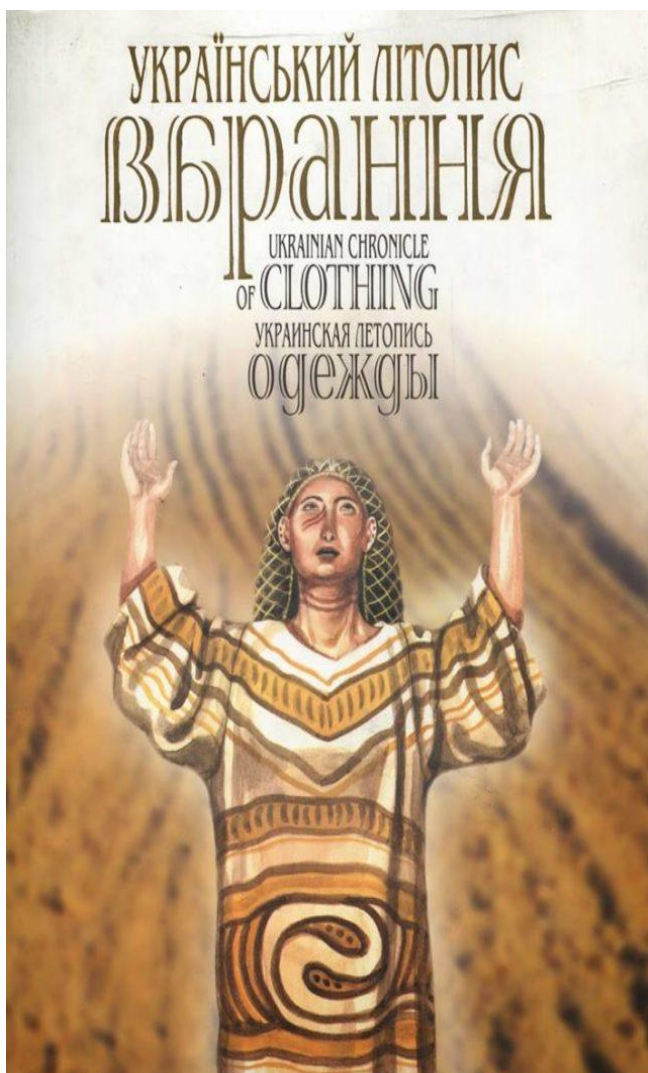

Кара-Васильєва, Тетяна.

Історія української вишивки = History of Ukrainian embroidery : книга-альбом / Т. Кара-Васильєва ; Тетяна Кара-Васильєва. - Київ : Мистецтво, 2008. - 464 с. : іл.

Видання повно і всебічно висвітлює основні етапи розвитку української вишивки від часів її зародження до сьогодення, розкриває роль і місце цього виду декоративного мистецтва в оформленні одягу, житла, у використанні в храмових інтер'єрах, під час різноманітних свят і народних обрядів. У виданні широко представлено унікальні зразки вишивок, виконаних за малюнками Тараса Шевченка, Василя Кричевського, Ганни Собачко-Шостак, представників авангарду початку ХХ століття, а також сучасних народних і професійних майстрів. Багатоілюстроване видання, побудоване на матеріалах музейних колекцій Києва, Львова, Чернігова, Полтави та інших зібрань, розкриває ще одну сторінку культурної спадщини України.

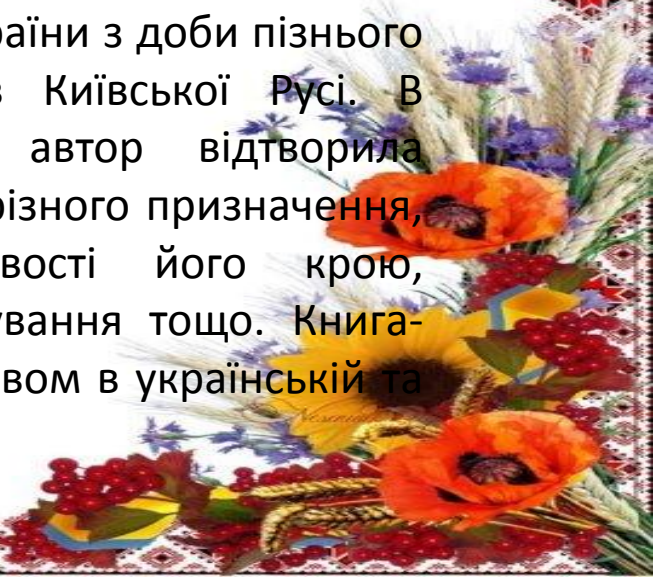

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Васіна, З.

Український літопис вбрання = Ukrainian chronicle of clothing = Украинская летопись одежды : Науково-художні реконструкції. Том 1 : 11 000 років до н.е. - 8 ст.н.е. / З. Васіна ; Зінаїда Васіна. - Київ : Мистецтво, 2003. - 448с.

Книга-альбом відомої української художниці Зінаїди Васіної, що охоплює період понад десять тисяч років, є унікальним поєднанням науково-художніх досліджень історії одягу племен і народів, які проживали на теренах сучасної України з доби пізнього палеоліту до часів Київської Русі. В художніх образах автор відтворила еволюцію вбрання різного призначення, характерні особливості його крою, оздоблення, декорування тощо. Книга-альбом є новим словом в українській та світовій культурі.

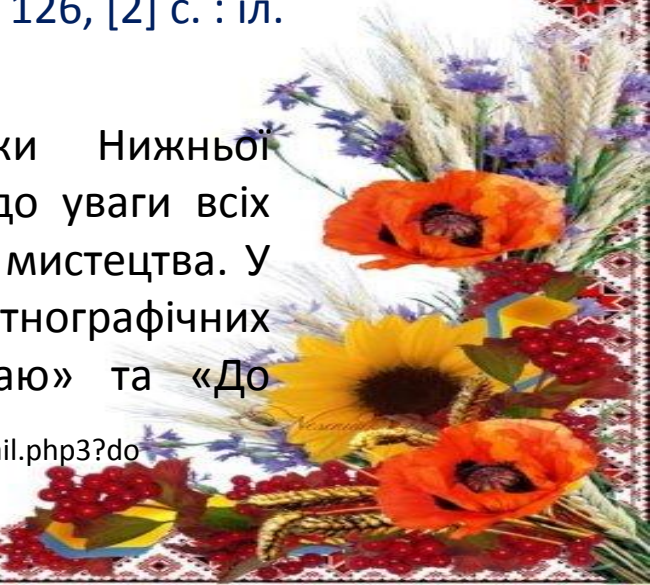

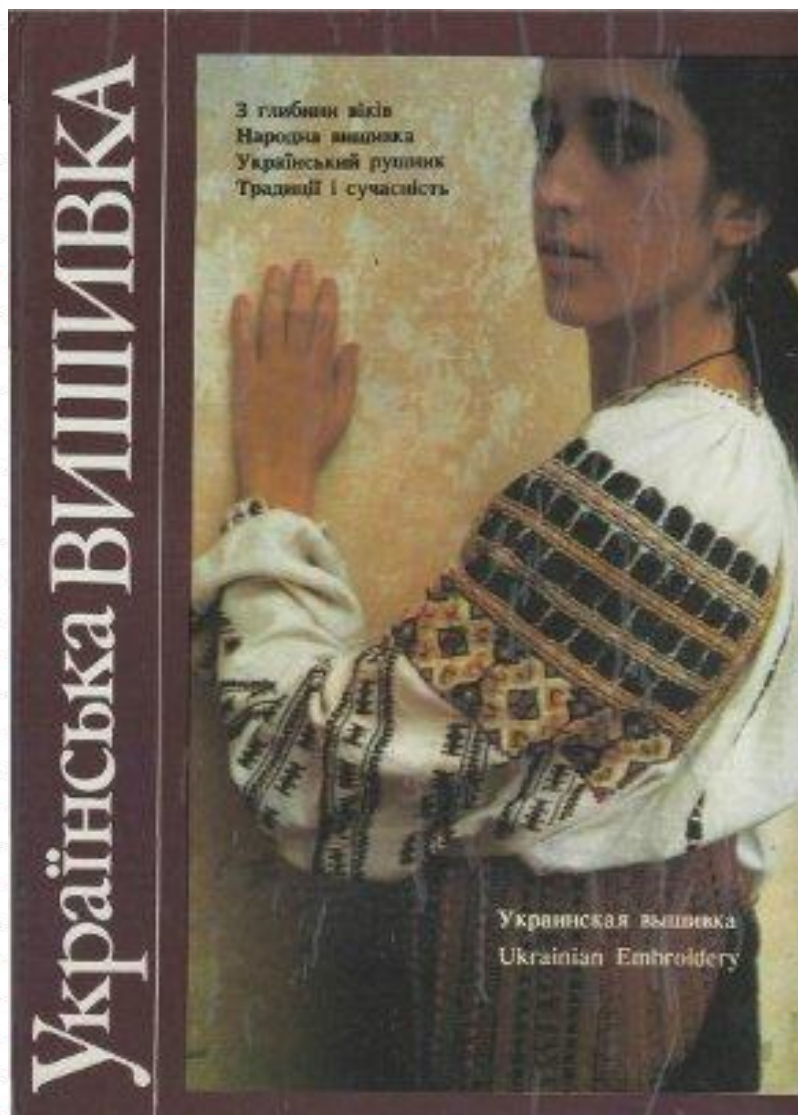

Калита XII (Народна побутова вишивка (кінець XVIII - початок XXI річчя). Дніпропетровщина : [фотоальбом] / Департамент освіти і науки Дніпропетр. облдержадмін. [та ін.] ; [упоряд.: О. Хоменко, М. Марфобудінова, З. Маріна, В. Карпович]. - Дніпро : Ліра, 2016. - 126, [2] с. : іл.

Фотоальбом з унікальними взірцями вишивки Нижньої Наддніпрянщини кінця XVIII – початку XXI століття до уваги всіх поціновувачів історії краю та справжнього народного мистецтва. У збірці зібрано під час численних фольклорно-етнографічних експедицій «Звичаї, обряди та традиції мого краю» та «До народних джерел».

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Українська вишивка : Альбом /
Авт. тексту та упорядник Тетяна
Кара-Васильєва. - Київ : Мистецтво,
1993. - 264 с. : іл.

Українська вишивка -
розкішний альбом,
ілюстрований в
основному матеріалами
музейних колекцій
України. Вперше так
повно і широко
висвітлена історія
розвитку української
вишивки. У альбомі
показані також роль і
місце вишивки в
оформленні народного
одягу і житла.

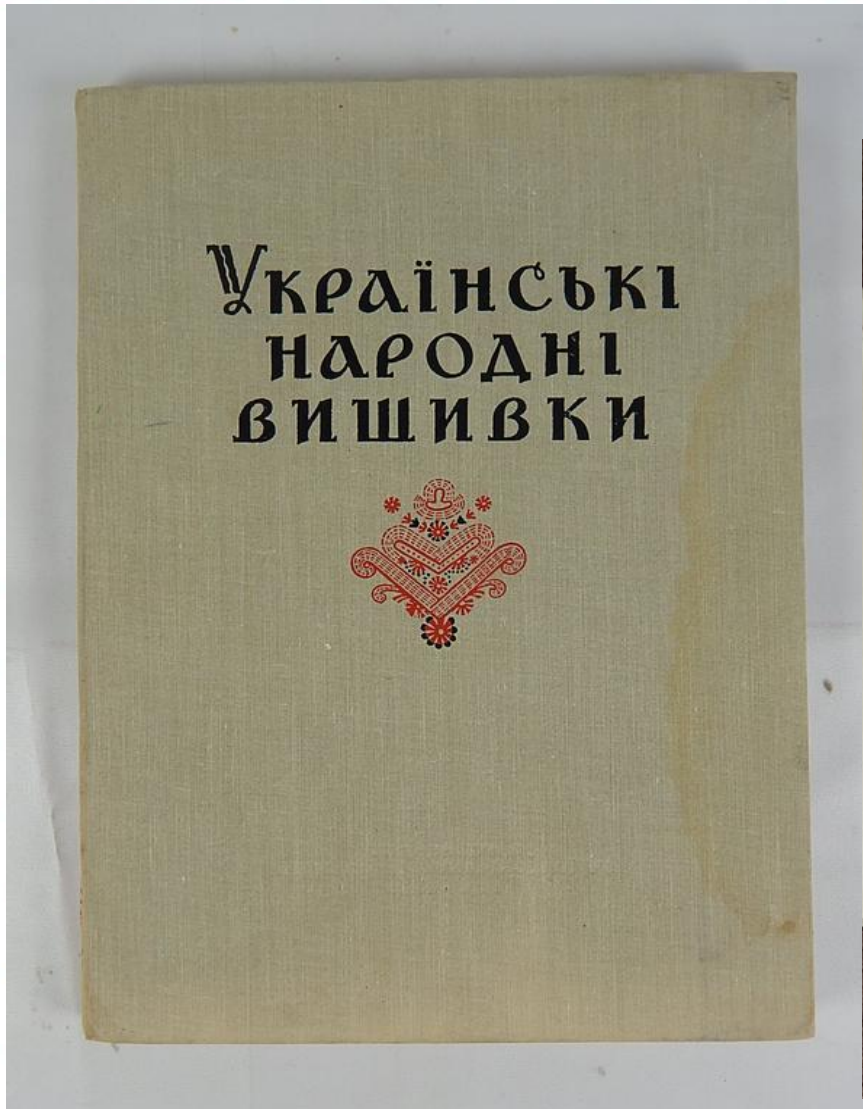

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Кольбенгаєр, Еріх.
Взори вишивок домашнього промислу на Буковині = Ukrainian Bukovinian cross-stitch embroidery = Broderie aux points de croix Ukrainiens Bukoviniens : збір., нарис. і оброб. інженер Еріх Кольбенгаєр [в період з 1902 по 1912] : [серія із 74 схем вишивок] / Е. Кольбенгаєр ; Східна ексекютива Союзу українок в Канаді ; [пер. Омелян Попович ; пригот. Іванна Римар]. - Перевид. 1912 р. - Віндзор : Східна ексекютива Союзу українок в Канаді, 1974. - 74 окр. арк. схем в контейнері + Буклет з пояснювальним текстом (32) с. - Загол. обкл.: Взори вишивок домашнього промислу на Буковині. Зібрав, нарисував і обробив інженер Еріх Колбенгаєр. - Пояснення над схемами парал. укр., англ., фр. - Текст буклету парал. укр., англ.

Українські народні
вишивки. - Київ, 1961. - 32с.

[http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.p
hp3?doc_id=6](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=6)

UNC.UA

Волковічер, Тетяна Михайлівна.

Вербальні тексти у народній вишивці кінця XIX - першої половини XX ст. : генеза, семантика, прагматика / Т. М. Волковічер ; Тетяна Волковічер ; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. - Київ : Наукова думка, 2019. - 173, [1] с. : іл.

У монографії виявлено феномен, досі несправедливо обділений науковим інтересом: епіграфічну вишивку (або вишивку з написами) кінця XIX — першої половини XX ст. Зібрано великий за обсягом матеріал (1605 одиниць), який вперше введено до наукового обігу. Доведено, що вишиті вироби, які виготовлялися за друкованими схемами для рукоділля, не були «механічними копіями» останніх. Продемонстровано типи формульних трансформацій — заміни елементів, редукції, ампліфікації, контамінації — і розібрано їхні приклади у двох випадках: зі зміною семантики і прагматики та без зміни. Показано приклади переосмислення творів, без зовнішніх трансформацій.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

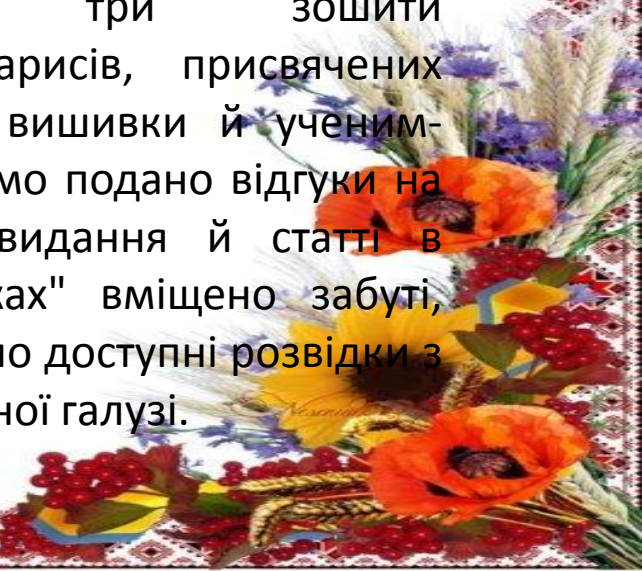

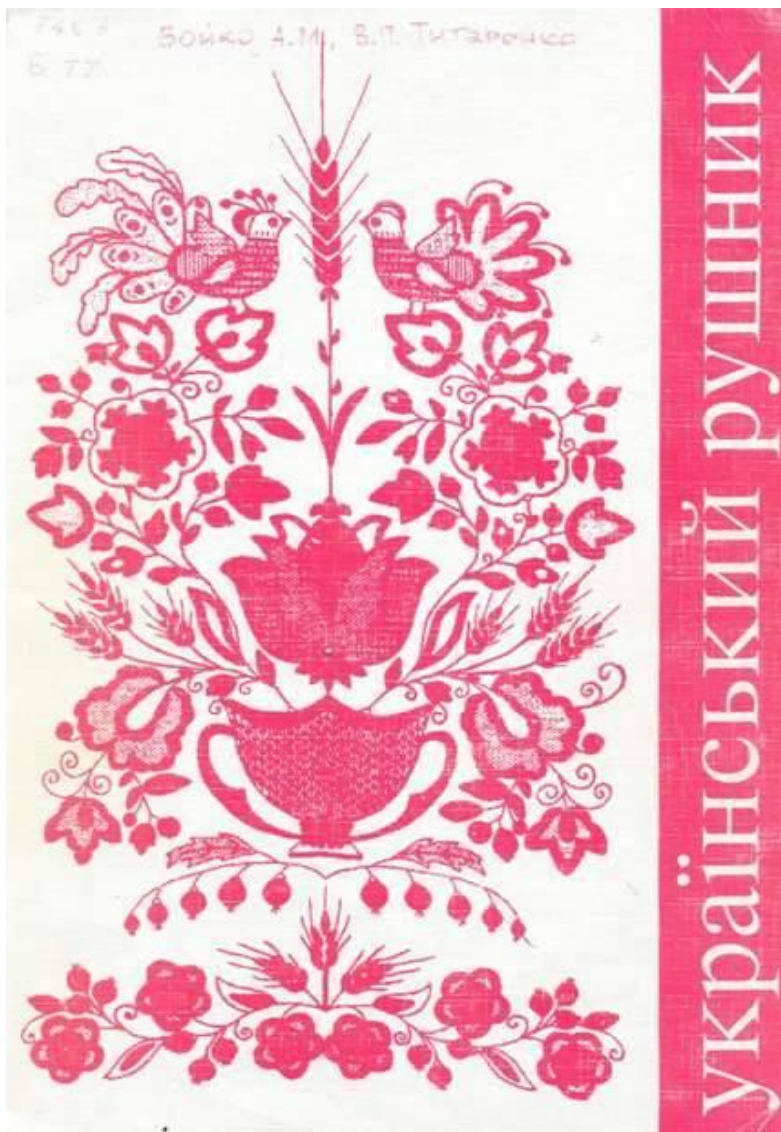
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Шудря, Євгенія Стефанівна.

Оранта нашої світлиці : розвідки й нариси з народознавства / Є. С. Шудря ; Євгенія Шудря ; [літ. ред. та пер. з рос. мови М. Шудря]. - Київ : [б. в.], 2011. - 487, [1] с. : іл.

Дане видання становить найповніший вибір наукових праць вишивальниці й мистецтвознавця Євгенії Шудрі. Її книжку складають есеї про діяльність видатних організаторів народного промислу, розповіді про тих, хто голкою і ниткою плекав шедеври української вишивки, про дослідників національної орнаментики. Сюди увійшли три зошити біобібліографічних нарисів, присвячених самобутнім творцям вишивки й ученим-народознавцям. Okремо подано відгуки на виставки, книжкові видання й статті в періодиці. В "Додатках" вміщено забуті, майже не відомі й мало доступні розвідки з декоративно-прикладної галузі.

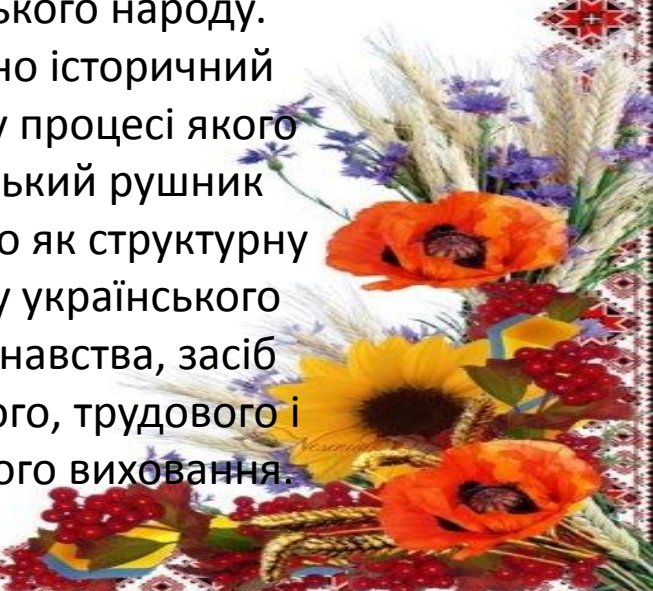

Бойко, Алла Микитівна.

Український рушник засіб національного виховання і витвір народного декоративно-ужиткового мистецтва (на прикладі полтавського вишиваного рушника) : Навчально-методичний посібник / А. М. Бойко, В. П. Титаренко. - Полтава : Верстка, 1998. - 72с.

У книзі розглянуто вишиваний рушник як національну традицію українського народу. Здійснено історичний еккурс, у процесі якого полтавський рушник розглянуто як структурну складову українського народознавства, засіб естетичного, трудового і морального виховання.

ТРАДИЦІЙНИЙ ОДЯГ ЧЕРКАЩИНИ

кінця XIX–початку XX ст.

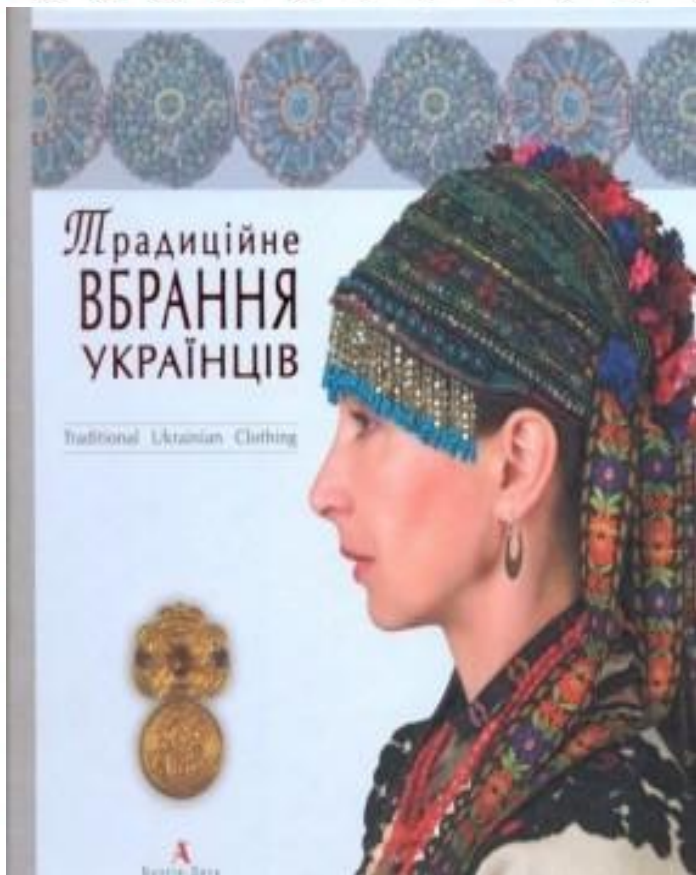

РОДОВІД
Ілюстрований додаток

Традиційний одяг Черкащини кінця XIX - початку XX ст. : каталог виставки / [текст: Г. Корнієнко ; літ. ред.: О. Чернілевська ; худож. оформ.: І. Пасічник]. - Черкаси : Родовід, 1993. - 32 с. : кольор. іл.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

У каталозі виставки, що мала на меті показати регіональні особливості селянського одягу, характерні для Звенигородщини, Уманщини, Чигиринщини, Черкащини та Лівобережжя, окрім самих експонатів представлені також колекція старовинних фотографій, народних картинок та зображення різних типів кроїв. Доповнюють їх детальні описи та дослідження Галини Корнієнко

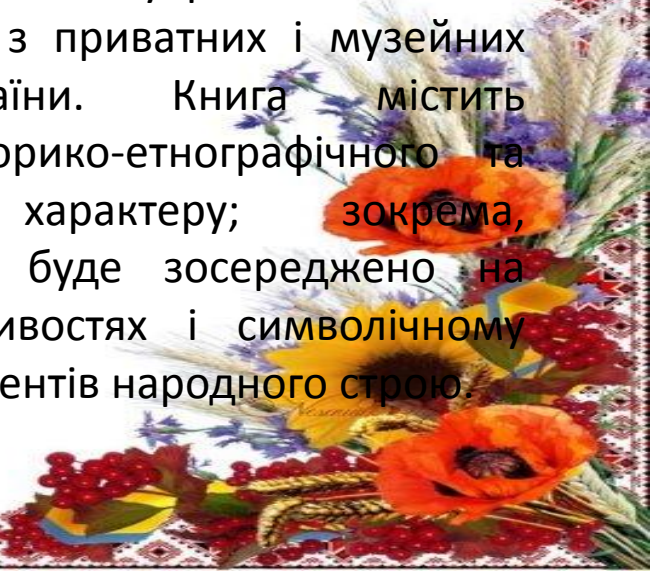

Косміна, Оксана Юліївна.

Традиційне вбрання українців =
Traditional Ukrainian clothing. Т. 1 :
Лісостеп. Степ. / О. Ю. Косміна ;
Оксана Косміна. - Київ : Балтія-
Друк, 2008. - 160с. : іл.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

Це перше науково-популярне видання, що розкриває поетичний образ українських строїв лісостепоного регіону в усьому їх варіативному розмаїтті. Український національний одяг є яскравим, візуально фіксованим проявом самобутності нашої культури і становить один з найбільш рухомих її видів. Сучасному читачеві буде цікаво дізнатися, що носили наші бабусі й дідусі, яких канонів краси вони дотримувалися. Ілюстративна добірка видання представлятиме традиційні комплекси, деталі вбрання та аксесуари автентичного одягу Лісостепу з приватних і музейних колекцій України. Книга містить інформацію історико-етнографічного та краєзнавчого характеру; зокрема, особливу увагу буде зосереджено на художніх особливостях і символічному наповненні елементів народного строю.

Р. В. ЗАХАРЧУК-ЧУГАЙ, Є. А. АНТОНОВИЧ

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО

Навчальний посібник

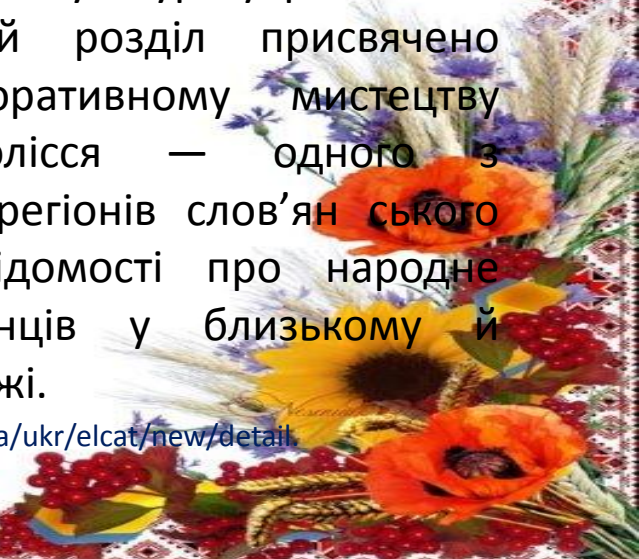

Захарчук-Чугай, Раїса
Володимирівна.

Українське народне декоративне
мистецтво : навч. посібник / Р. В.
Захарчук-Чугай, Є. А. Антонович ; Р.В.
Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. - Київ :
Знання, 2012. - 340, [4] с.

Чи знаєте ви історію українського народного декоративного мистецтва? Звідки пішли його витoki і в чому виявляється його самобутність? Які особливості розвитку українського народного мистецтва за кордоном? На ці та інші запитання дасть відповідь запропонований навчальний посібник. У ньому також проаналізовано основні вироби народного декоративного мистецтва (художні тканини, килими, одяг, вишивку, в'язання тощо) як невід'ємної складової національної духовно-мистецької культури українського народу. Окремий розділ присвячено народному декоративному мистецтву Українського Полісся — одного з найунікальніших регіонів слов'янського світу. Подано відомості про народне мистецтво українців у близькому й далекому зарубіжжі.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1

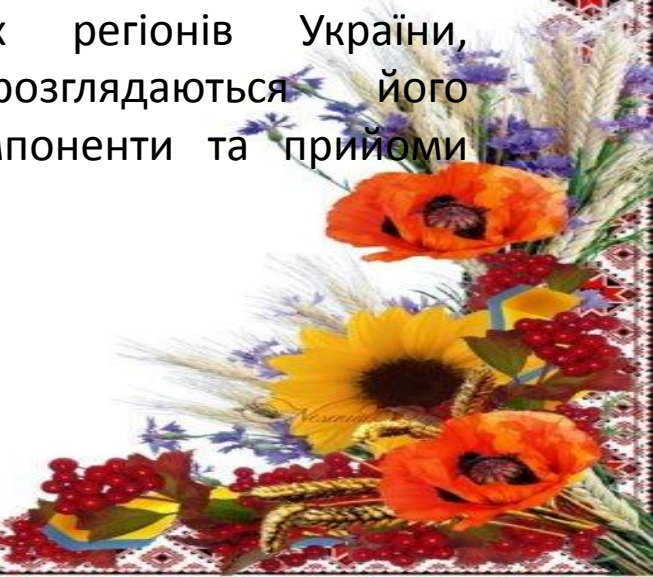

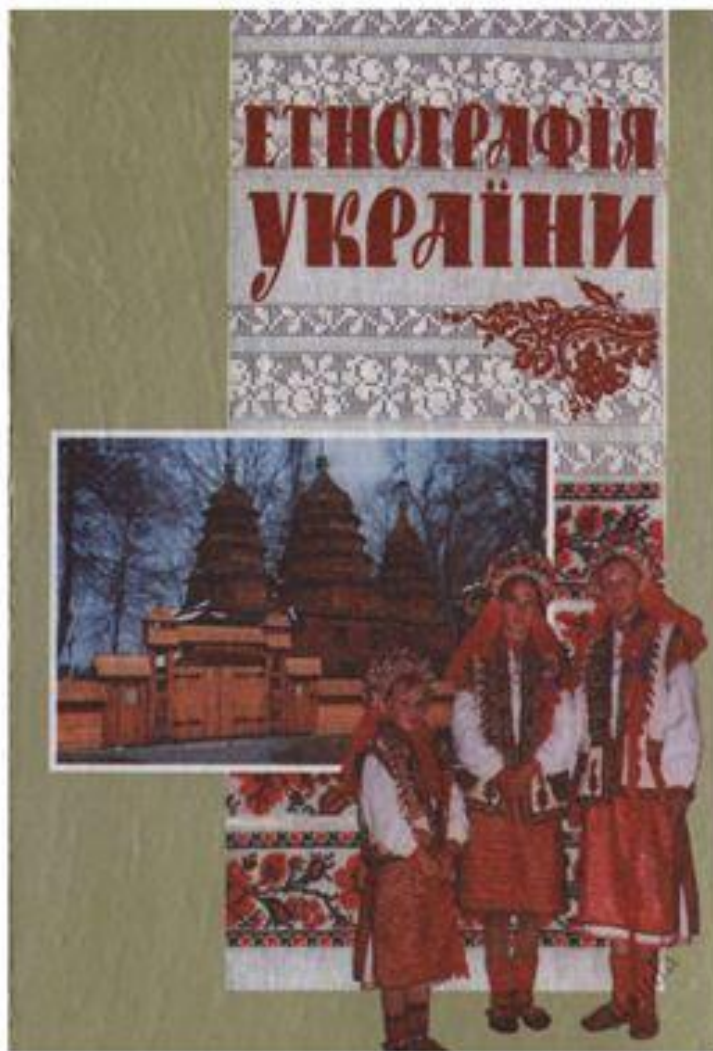

Ніколаєва, Т.
Історія українського костюма /
Т. Ніколаєва. - Київ : Либідь, 1996.
- 176с.

Висвітлюються витоки традиційного українського костюма, його багатовікова історія, тісно пов'язана з процесом розвитку української спільноти. Представлене широке розмаїття народного вбрання відповідно до історико-етнографічних регіонів України, детально розглядаються його численні компоненти та прийоми оздоблення.

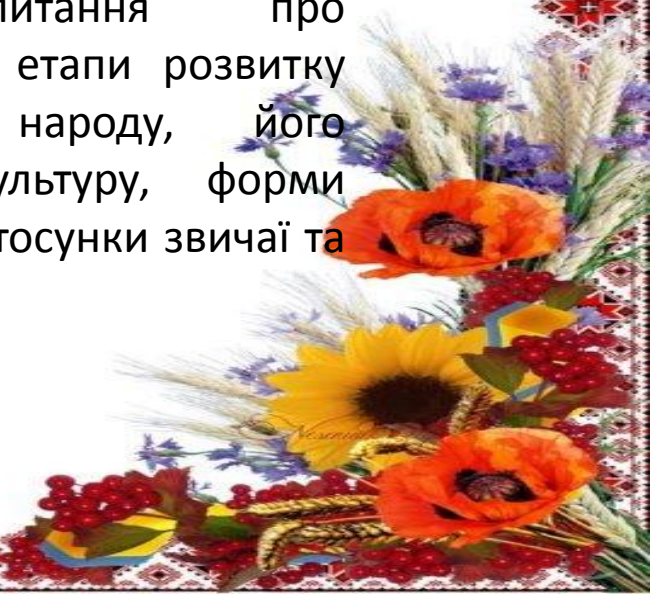
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=3

Етнографія України : Навчальний посібник для вищ. навч. закл. / За ред. С.А.Макарчука. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Львів : Світ, 2004. - 520с.

Що таке етнографія? Що вивчає етнографія України? Як розвивається ця наука? Про це Ви дізнаєтеся з пропонованого посібника. Аналізуються, зокрема, питання про походження й етапи розвитку українського народу, його традиційну культуру, форми сім'ї і сімейні стосунки звичаї та обряди тощо.

Сучасне українське народне мистецтво = Современное украинское народное искусство : живопись. Килими, тканини, вишивки. Кераміка, фарфор, скло. Художні вироби з дерева / Упор. і авт. вступ. ст.: Н.І. Велігоцька. - Київ : Мистецтво, 1976. - 192 с.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=6

Николаева, Т. А.
Украинская народная одежда :
Среднее Поднепровье / Т. А.
Николаева. - Киев : Наукова думка,
1987. - 246с.

У монографії висвітлюється розвиток традиційного українського народного одягу кінця 19-початку 20 ст. В основу дослідження покладено ретроспективний фактологічний аналіз з виходом на перспективу розвитку кращих традицій народного одягу.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=4

Цибульова, Г. К.
Ручне вишивання / Г. К.
Цибульова. - Київ, 1982. - 56с.

У книжці викладено способи і техніку виконання основних художніх швів (початкових, хрестиком, з'єднувальних, гладьових та інших), а також мережок (одинарної, подвійної, з настилом тощо). Подано різні узори українських вишивок.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=7

"БЕРЕЖИ УКРАЇНСЬКЕ-
НОСИ ВИШИВАНКУ!"

ЛІНА КОСТЕНКО

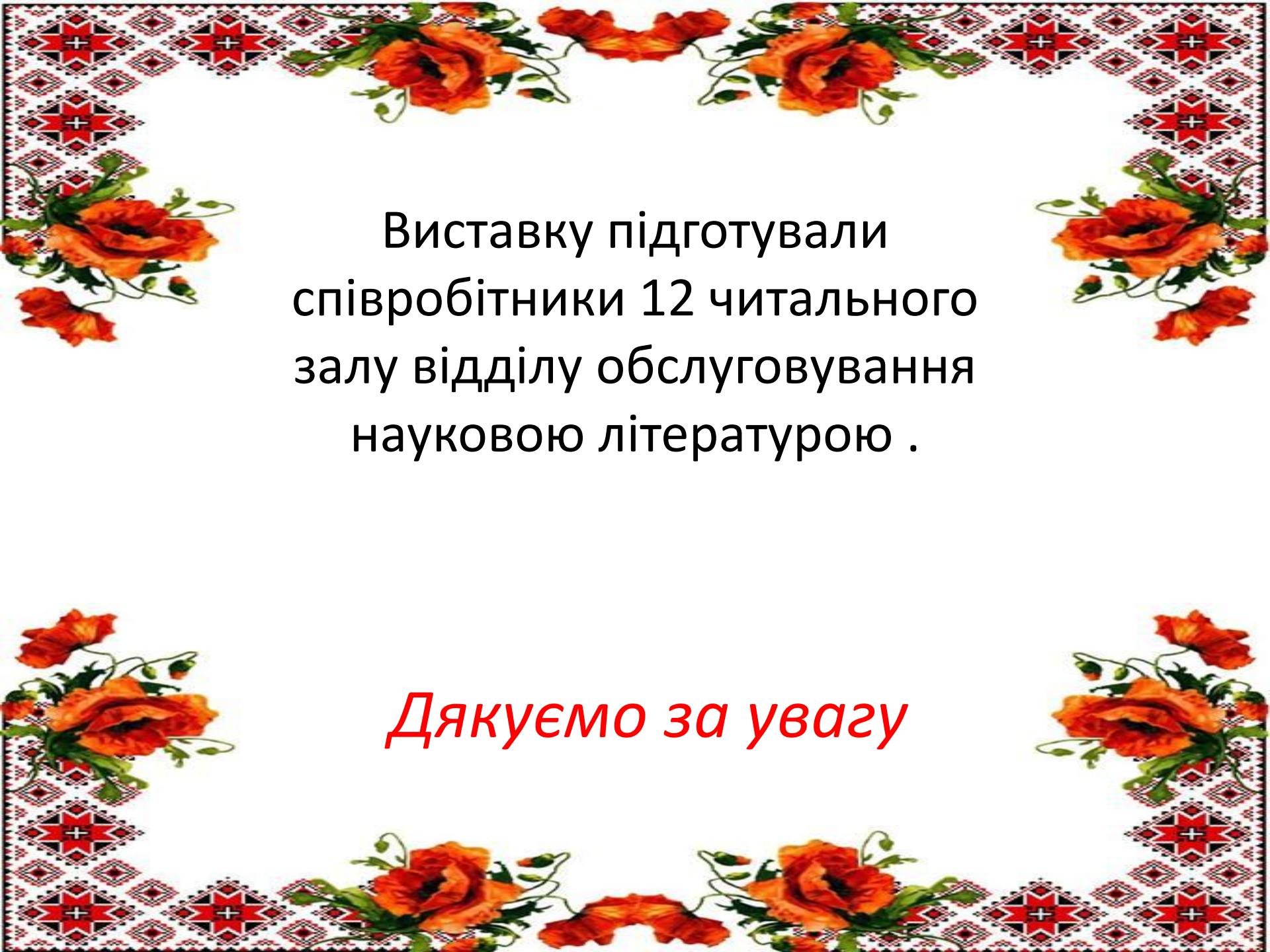

«Бережи українське – носи вишиванку!» - ці слова Ліни Костенко стали своєрідним заповітом для усіх, кому дорогий цей символ національної ідентифікації.

Бо вишиванка - не просто національний одяг, це оберіг і символ родинних цінностей та відображення самобутньої української культури! Вона додає настрою, тим хто її одягнув і хто бачить людину у вишитому національному одязі.

А ще нагадує, що ми – пам`ятаємо та шануємо наші звичаї і традиції.

Виставку підготували
співробітники 12 читального
залу відділу обслуговування
науковою літературою .

Дякуємо за увагу